

ŠAULA
PO VSISVE-
COVOM

str. 3

RAČUNALNIK
POMAGA
TUDI
KNJIŽNI-
ČARJEM

str. 6

Porabje

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 14. novembra 1996 • Leto VI, št. 23

Slovenske volitve 1996

Kot povsod: MED NAVDUŠENJEM in RAZOČARANJEM

Slovenci s(m)o preživeli tretje demokratične parlamentarne volitve, druge v samostojni državi. Naslov, s katerim vabimo k prebiranju uvodnika, bi lahko zapisali že zdavnaj ali ga brez tveganja napišemo za prihodnje volitve, je torej univerzalen za večstrankarsko parlamentarno demokracijo.

Najbolj navdušeni so prvi trije: dr. Janez Drnovšek, predsednik Liberalne demokracije Slovenije, Marjan Podobnik, predsednik Slovenske ljudske stranke in Janez Janša, predsednik Socialdemokratske stranke Slovenije. Po neuradnih rezultatih (urbo republiška volilna komisija objavila jutri) bodo imele v 90-članskem državnem zboru devetinpetdeset poslancev. Ali bodo te tri stranke tudi sestavljale vladno koalicijo je (še) težko reči kajti konkretnim povezavam se v številnih izjavah izognejo domala vsi strankarski voditelji.

Pri dosedanjih imenih sta ostali tudi madžarska in italijanska narodnostna skupnost v Sloveniji, ki imata po ustavi zagotovljena dva poslanska sedeža v državnem zboru. Prekmurški Madžari so dali največ glasov dosedanjim poslanki Márii Pozsónecz, pripadniki italijanske narodnostne skupnosti pa Robertu Batteliju.

Po dobri, 72 odstotni, volilni udeležbi, bo v bodočem slovenskem državnem zboru (po neuradnih podatkih) sedem strank, in sicer ob že omenjenih

največjih: Liberalni demokrati Slovenije (27 % glasov in 25 poslancev); Slovenski ljudski stranki (19,48 % glasov in 18 poslancev) in Socialdemokratski stranki Slovenije (16,12 % glasov in 16 poslancev) še Slovenski krščanski demokrati (9,5 % glasov in 10 poslancev); Združena lista socialnih demokratov (9 % glasov in 10 poslancev); Demokratska stranka upokojujencev Slovenije (4,31 % glasov in 5 poslancev) in Slovenska nacionalna stranka (3,22 % glasov in 4 poslancev). Med tistimi, ki so v parlamentu, morajo biti zaskrbljeni Slovenski krščanski demokrati (predsednik Lojze Peterle sicer pravi, da "smo zmagali", ker so dobile toliko glasov stra-

nke slovenske pomladi) in Demokrati Slovenije, ki niso dobili dovolj glasov, da bi bili v parlamentu (Tone Peršak iz te stranke v prvih izjavah sicer ni govoril o "razočaranju", vendar naj bi uresničil namero, da bo ob volilnem neuspehu zapustil predsedniško mesto). Razočarani so tudi drugi strankarski voditelji (da ne omenjamo njihovih sodelavcev in zlasti volivcev), vendar tega (v prvih izjavah in ocenah) še ne omenjajo. Res pa je tudi, da bi (lahko) bili (še kako) razočarani in predvsem zaskrbljeni, če bi dobile več glasov kot so dobile nekatere marginalne stranke. (Skrajnega) primitivizma slovenski volilci pač ne prenesejo. Zato bodo te stranke in njihovi vodi-

telji tako hitro pozabljeni, kakor hitro so se pojavili na političnem prizorišču. Analitikom in času prepustimo presojo volilnih rezultatov oziroma ravnanja dobrega milijona in pol (natančno 1 537 129 slovenskih volilcev). Tudi, če bodo na zunaj pripisovali krivdo za poraz nasprotnim strankam, se bodo nekeje na samem temeljito lotili svojega ravnanja v času pred volitvami in med (svojo) volilno kampanjo. Prve izjave? Dr. Janez Drnovšek (LDS) je z rezultatom zadovoljen. Prepričan je tudi, da bo mandat za sestavo nove slovenske vlade, v kateri želi koalicijo, ki bo imela večino. "Zdaj se bodo začela pogajanja", je povedal. "Lep rezultat", pravi

tudi Marjan Podobnik (SLS) in dodaja, da je pred stranko "velika odgovornost, kako izpeljati program." Čeprav v prvih izjavah ni bil konkreten, je povedal, da bo "uspela koalicija strank slovenske pomladi." Podobno razmišlja tudi Janez Janša (SDS), ki še dodaja, da bo na osnovi poprejšnjega (ustnega) dogovora sestavil vlado predsednik tiste stranke, ki bo dobila največ glasov, torej Marjan Podobnik. (Ponovimo: zlasti Janez Janša si je pred volitvami prizadeval, da bi sklenile koalicijski sporazum stranke slovenske pomladi, ob Socialdemokratih še Slovenska ljudska in Krščanskodemokratska stranka, vendar prav slednja ni pokazala pripravljenosti za pisni sporazum ampak je dala besedo, da bo spoštovala dogovor).

Prvak ZLSD mag. Janez Kocjančič je povedal, da volilni rezultati ne izpolnjujejo pričakovanj ("volilci imajo vedno prav"), zato bo njegova stranka zelo verjetno v opoziciji. "Mi nismo presenečenje, naš program se je prijel," je dejal Jože Globačnik (DESUS); Zmago Jelinčič (SN), predsednik stranke, ki je dobila komaj tretjino glasov v primerjavi s prejšnjimi volitvami, pa: "Tako so se odločili volilci." Res, za kar s(m)o se odločili, tako bo (zelo verjetno) do naslednjih volitev. "Krivci" pa s(m)o volilci, nikakor (in nikjer) izvoljeni.

eR

ODPOVEDI IN ODPOKLICI

Na Madžarskem smo v obdobju, ko padajo glave. Začelo se je z ministrom za privatizacijo. Spodletelo mu je zaradi zadeve "Tocsik". Državna agencija za privatizacijo je namreč gospe Tocsik za določene usluge izplačala 804 milijone kot nagrado za uspešnost. (Omenjena gospa se je tako uspešno pogajala s samoupravami, da je agenciji pihnila kar 840 milijard forintov. Njen honorar je znašal 10 odstotkov prihranka.) Od takrat poznamo na Madžarskem nov pojem: fenomen Tocsik.

Kmalu se je izvedelo, da so podobni fenomeni obstajali tudi v času prejšnje vlade. Takrat so določeni odvetniški pisarni plačali za svetovanje pri privatizaciji telefonije milijardo in 400 milijonov, za kar je vedel tudi takratni minister za promet in zveze. Njegova zgodba pa ni zgodba uspešnica. Kot minister Antalove vlade je bil član Madžarskega demokratičnega foruma. V novem parlamentarnem ciklusu je najprej predsedal v vrste neodvisnih poslancev, potem pa stopil v Stranko malih posestnikov, ki mu je potem, ko so zadeve okrog privatizacije telefonije prišle na dan, dala vedeti, da je nezaželen v stranki, ki zadnje čase igra vlogo varuha pravičnosti. Sicer v lastni režiji.

Ti fenomeni so vodili do tega, da se zadnje čase čisti in očiščuje javno življenje na Madžarskem. Val je zajel tako bančno sfero kot tudi policijo. Nekateri so kar sami prepustili svoje stolčke, nekaterim to niti ni bilo dovolj za slovo od svojih funkcij, da jih je opozoril notranji minister. Podpredsednika Madžarske narodne banke sta se sama odpovedala funkciji, ko sta zvedela, da bo banka, zaradi njune napačne ocene rizičnih faktorjev pri določeni pogodbi, zgubila vsaj poldrugo milijardo forintov. Storila sta to, kljub temu da se predsednik banke ni strinjal s tem.

Ni pa storil tega načelnik policije v županiji Bács-Kiskun, kljub temu da mu je priporočal prostovoljni odstop sam notranji minister. Njega so morali odpoklicati s funkcije. V tej županiji se že nekaj časa dogaja kup nezakonitih stvari. V prometni nesreči je umrl nek pešec, povozili so ga na prehodu za pešce. Očividci so trdili, da je bil voznik - zlati mladenič, sin znanega podjetnika - očitno pijan. Kot se to spodobi, so mu na kraju nesreče vzeli kri. Steklenički v zapečatenem zaboju je policijski kurir odpeljal v osrednji laboratorij. Toda, glej, čudež! Ko so odprli zaboj, krvi ni bilo več v steklenicah. Je odtelka ali usahnila? Krivca v glavnem ni bilo, kakor tudi dokazov ne, da je mladenič vozil vinjen.

Načelnik policije v tej županiji je izjavil, da on že ne more biti kriv, saj je v času, ko so se vzorci krvi zgubili, spremljal skupaj s svojim državnim šefom skandinavске goste na pusti. S tem se je pa zelo zožil krog osumljencev, je tudomušno napisal novinar lokalnega časopisa, storilca torej nista ne šef madžarske policije ne načelnik županijske policije.

Ravno tako v tej županiji ima sin nekega načelnika mestne policijske postaje diskoteko. Na zabavah so opravljali nalogo redarjev policaj, podrejeni očetu lastnika, ki so imeli prosti dan. Oče policaj je celo izjavil, da je to dobro, kajti prosti policaji redarji lahko preprečijo prodajo neobdavčenih pijač ali celo mamila. Zato rednim policajem ni treba posebej kontrolirati te diskoteke.

Določene zadeve policajev v tej županiji so prave pastice. Recimo člani posebne policijske enote so se brezplačno posluževali uslug lepotic, umetnic, ki jih je vse več ob madžarskih avtocestah. Bivši policijski šef v manjšem mestecu je organiziral za skupine nemških turistov obiske v javni hiši.

Primere bi lahko naštevati še pa še. Načelnik pa kljub temu ni hotel uvideti lastne krivde, da je moralno stanje med njegovimi policaji posledica njegovega vodenja. Krivo je pa seveda tudi moralno stanje družbe, ki jo zdaj hoče očistiti vsakdo in na vsak način. Zato pa kaže, da bodo odletele še nekatere glave.

Marijana Sukič

BUDIMPEŠTA: ZA (BOLJŠO) TV VIDNOST IN (NOVO) RADIJSKO SLIŠNOST

V Budimpešti sta se pogovarjala državna sekretarja iz ministrstev za promet in zveze Slovenije in Madžarske Stanko Perpar in Imre Bölskei. Na pogovoru sta bila tudi slovenski veleposlanik na Madžarskem Ferenc Hajós in predsednik Zveze Slovencev Jože Hirnök, pa tudi predstavnik RTV Slovenija.

Za porabske Slovence je najpomembnejši tisti del pogovora, ki je bil namenjen tehničnim zadevam, povezanim z ustanovitvijo slovenske narodnostne radijske postaje v Monoštru. Državna sekretarja sta se pogovarjala tudi o postavitvi pretvornika, ki bi za-

gotavljal spremljanje slovenskega televizijskega programa v Porabju in prenosu II. madžarskega TV programa prek pretvornika v Lakošu.

Dogovorjena in mednarodno usklajena frekvenca za radijski oddajnik v Monoštru je 106,6 Mhz, frekvenco pa mora še odobriti odbor madžarske radiotelevizije.

Državni sekretar Stanko Perpar je zelo ugodno ocenil pogovore v Budimpešti. Prepričan je, da s frekvenco za slovenske radijske oddaje ne bo težav, saj sta projekt podprla tudi premiera Gyula Horn in dr. Janez Drnovšek na nedavnih pogovorih v Budimpešti.

Tiste, ki se ukvarjajo s projektom "Porabski slovenski radio Monošter", pa čaka vrsta zelo zahtevnih, predvsem vsebinskih nalog, nikakor pa ne gre prezreti tudi vseh tehničnih in drugih del. Večkrat smo tudi v našem časniku zapisali, da brez pomoči iz Slovenije vseh nalog ne bo mogoče uresničiti. Zlasti pomembna je (in bo) pomoč Radiotelevizije Slovenije, od tehničnih rešitev do vsega, kar bo potrebno narediti, preden se odvrti avizo in zaslusijo prve besede v pozdrav poslušalkam in poslušalcem. V drugi polovici leta 1997 se to mora zgoditi.

eR

SLOVENIJA PRED IN PO VOLITVAH

Prejšnji teden so potekale v Republiki Sloveniji zadnje priprave na parlamentarne volitve. Na Martinovo nedeljo je iz mošta dozorelo novo vino, volilci pa smo med 1315 kandidati izbrali in izvolili 90 poslancev za novi Državni zbor. V zadnjih dneh se je bitka za naklonjenost volilcev dodatno razvnela, volilna temperatura je narasčala. Predstavniki političnih strank in kandidati za poslance so bili na terenu med volilci na predvolilnih sestankih in prireditvah, televizija in radio ter drugi mediji pa so neumorno predstavljali kandidate in njihove programe. Predstavljali pa so se tudi sami na različne znane načine, predvsem z obilico predvolilnih obljub in s propagandnimi lepaki po ulicah, cestah, naseljih in celo v poštinih nabiralnikih. Tako je marsikaj tudi v letošnjih predvolilnih bojih dišalo po starem in že znanem - češ, če bomo mi prišli na oblast, bo vse drugače in lepše, ali samo naša stranka zagotavlja, da se bosta po volitvah cedila med in mleko, da bodo človekove pravice, družina, standard, skrb za okolje, večji gospodarski napredek postale največje vrednote. Samo, da ne bo po volitvah spet vse po

starem in večina teh obljub pozabljenih.

Sicer so pa RTV in vsi drugi mediji objavljali sprotne raziskave javnega mnenja in napovedovali volilne rezultate. Po teh merjenjih je vse kazalo, da se po volitvah ne bo zgodilo nič dramatičnega. Tudi na tokratnih volitvah je bila favorit za največje število volilnih glasov Liberalna demokracija Slovenije, za drugo mesto sta se potegovali Socialdemokratska stranka in Slovenska ljudska stranka, za četrto pa Slovenski krščanski demokrati in Združena lista socialnih demokratov. Od manjših strank pa je potekal hud boj za vstop v parlament, največ možnosti pa so imeli Slovenska nacionalna stranka,

Demokrati Slovenije in Demokratska stranka upokojencev.

V Prekmurju, ob meji z Madžarsko, smo državljani v treh volilnih okrajih med 60 kandidati (v vsakem okraju je kandidiralo po 20 kandidatov) izvolili tri poslance. V Sloveniji poleg tega pripadniki madžarske in italijanske narodne skupnosti iz svojih vrst volijo še dva poslance narodnosti. Volilci madžarske narodnosti so tako izbrali med Mario Pozsonec, sedanjo poslanko narodnosti, novinarjem Albertom, Halaszem gostilničarjem Gezo Puhanom in veterinarskim tehnikom Györgyem Tomko. (Več o konkretnih rezultatih na 1. strani.)

Geza Bačić

**Spremljajte televizijsko
oddajo**

**SLOVENSKI UTRINKI
vsako drugo sredo ob 14.10
na 1. programu madžarske
televizije.**

**Ponovitev oddaje bo v soboto
16. novembra 1996 ob 8.45
na 2. programu.**

Inda svejta

ŠAULA PO VSISVECOVOM

Na Dolenjom Siniki se je 1869-oga leta šaula začnila samo po vsisvecovom. Škonik Matija Vabič je juliuša odišo z vesi, ka je malo plače emo. Do 17. oktobra se niške nej zglaslo za škonika. Zato so gospaud plebanoš Štefan Kranc začnili po vsisvecovom mlajše včiti. Dvakrat na keden - v petek pa v soboto - so je včili Boga moliti, šteti iz katekizmuša pa abece knjig. Po nauvom leti so - na prošnjo starišov - prejkдали včenjé. Slovenske mlajše je včtuo 17 lejt stari mladi paver, nemške mlajše pa eden lončar.

V šauli so samo edno tablo meli pa stolice za mlajše. Gospaud plebanoš so se od starišov nej vúpali penezze prositi, uni so pa to samo "filejre" meli. Vsikšo leto so odali 15 meric pšenice, pa s toga so plačúvali porce, lapico pa vse drugó. V cerkvi pri meši pa na pokapanji je eden paver z vesi spejvo, šteroma so gospaud plačali 20 forintov. V nedelo pa nej spejvo, ka ma niške nej sto plačati. Zvonari, štéri je zrankma, podnék pa večer zvoniu, so plačali na mejsec 1 forint, pa tistoma to 1 forint, štéri je k meši zvoniu, pa gospauda ravno. Lidgé so prej tak pravli, naj ga plača gospaud, ka njama služi. Kelko mlajšov je bilau 1870-oga leta na Dolenjom Siniki, ne vejmo. Vejmo pa, da je v vesi tistoga ipa

MATI IN MATERNA REJČ V PÉCSI

Pred 30-40 lejtami so banjaske (rudarji) v trnok lejpom gvanti ojdli. (Tau zdaj njajmo, kak so bili obleženi pod zemlauv.) Tistoga reda so na Gorenjom Siniki to samo gledali, gda so naši fantje, štéri so si tau žmetno meštirjo vóodabrali, prišli domau. Med njimi Drejnin (Dravec) Karči to.

Njega pa njegvo držino sam v Pécsi gorpoisko. Nika se je nej brano, gda sam ma pravo, ka ge iščem takše porabske Slovence, štéri že dugo živéjo na Vogrskom pa so nej pozabili svojo materno rejč. Malo se me zadejva, depa eške dobro zna slovenski. Sram ga to nikanej, ka je žena porazména, nika nema prauti slovenski materni rejči svojoga moža. Mati so sprvoga njej, Madžarki to slovenski pisali, ka uni prej ne vejo dobro vogrski. Te jim je pa sneja pravila: - Mati, vi samo pište vogrski, kak znate, pa te vidli, ka mo ge vse razmejla! Pa tak je bilau to. Mlajši na žalost več ne vejo slovensko. Srečo sam emo, ka so ranč tistoga ipa pri sinej in njegovu držini bili mati pa bratov sin z Gorenjoga Sinika to.

- Mati, tau je zato malo čüdno nej, ka se müva že duže škeva srečati na Gorenjom Siniki, pa se nama eške nejposrečilo. Pa te se zdaj tü, v Pécsi srečava. Ka te tü delate?

lejt leko prva üšo v penzijo.

- Mati, vi ste pravili, ka narejdi odite k sinej.

- Ja, ka je zato daleč, pa sam več nej tak batrivna, ka bi se sama leko pelala.

- Tak sam znau, ka tačas, ka ge doj v Pécs pridem, vi prej več nete tü.

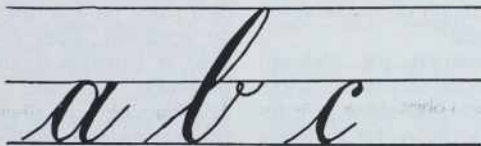
- Eden den smo podukšali! Tak smo si mislili, ka ednoga gorpotegnemo, če do doma čemerni ali nedo čemerni.

- Ge pa žena Bori smo mater nanjé vzeli, naj eške malo ostanejo. Tú don malo počivajo, pa brata sin si to kaj kauli pogledne, malo smo šli kipúvat to, pa cajt brž odide. Zranje do šli domau, mo je na cut pelo, pa je srečno na paut pistimo.

- Kak nagausti pa vi domau na Gorenji Sinik odite, ka vam je zato don leži?

- Na leto dvakrat-trikrat. Te tam nam to dobro gé, zato ka je tam trnok dober luft, malo leko grbanje barémo...

- Karči, ti si pod zemlauv u kmici delo, zato eške

živelo 581 lüdi. Dosta je bilau žilarov, štéri so grünta nej meli, samo eno kučo, ali pa eške tau to nej, ka so v zarandi živeli. Lüstvo je moglo tistoga ipa plačúvati plebanuša, škonika pa lotaroša to. Pa dosta porce. Na Dolenjom Siniki je zemelski gospaud grof József Batthyány podpiso kontraktoš s pavri, štéri so več nej bili podložniki (jobbágy) 1863-oga leta. Podložniki so vküper meli v vesi svojo pašo, štero so si 1863-oga pa 1865-oga leta med sebov razstalali. Tak so se talali, ka škoniki nejostalo pašé. Gda so eške vküper pašo meli, te je škonik dvej kravi leko tam paso.

V Slovenskoj vesi pa v Sakalauvci so tistoga ipa eške nej meli šaule. Mlajši bi mogli v Števanovce v šaulo ojtj, depa ka je daleč bilau, so raj nej ojdli v šaulo. Slovenčarge pa Sakalauvčarge so že prosili, ka bi uni raj na Dolenji Sinik pošilali svoje mlajše v šaulo, depa so njim nej dovolili. Gospaud Kranc so to tak brodili, pa tak bi dolenesinčarski škonik to leko pomauč daubo, pa bi ma nej trbólo telko delati za male penaze. V števanovsko faro so slišali vernicke iz Slovenske vesi pa iz Sakalauvec (od 1785). Dolenjesinčarski gospaud Štefan Kranc pa so se taužili püšpeki, ka lidgé iz Slovenske vesi pa Sakalauvec na Dolenji Sinik odijo k meši od tistoga mau, ka je tam cerkev (1821), ka je ta bole pauleg, kak števanovska. V Števanovce so se šli samo zdavat. Ovak nej, ka je trbólo daleč, prej gaušče titi. Za vse drüge düševne potrejbščine so šli na Dolenji Sinik.

Dosta brige so meli gospaud plebanuš Štefan Kranc, zato je nej čüda, ka so v svojom pismi tak pisali püšpeki, ka bi uni to najraj vujšli z vesi, kak škonik.

Marija Kozar

Dravecovi: bratov sin, mati, žena, Karči

- Ge sam zdaj zato sé prišla, ka naj se malo dobro čütim pa se malo vóodkapčim. Malo sva s svojim vnükom z Gorenjoga Sinika prišla "po vési". Un se je malo to vónavozo, naj se malo veseli, ka de doma bole volau emo delati.

- Karči, ti si od šteroga mau tü v tom lejpom varasi?

- Tresti lejt sam tü, v banji (rudniku) sam delo, zdaj sam že sedem lejt v penziji. Zdravdje, vala Baugi, dobro mam, če rejsan sam v nevarnoj mesti delo, kopali smo uranovo rudo (érc). Zato sam par

Tak pa če koga s sebov zovém, tisti doma fali.

- Kak ste se pa te etognauk zgučali, ka si že preinauči petek tavó üšo na panauf prauti materi, nji pa nej bilau?

- Z mojim bratom sva se nej dobro zgučala. Un je pravo, ka v petek pridejo, tau pa nej cuj djau, ka štéri petek... Glavno, ka so zdaj prišli.

- Mati, zdaj je že zato baugše, nej, ka čüjem, ka vi že doma to mate telefon?

- Zdjaj je že sploj fanj, ka če je kaj silno, te se leko zgučimo. Preveč je dobro.

pognaš grbanje?

- Če rastéjo, te najdem. Grbanje pa lisičice, druge ne poznam.

- Zdjaj si že sedem lejt v penziji, pa praviš, ka tvoja penzija je to dosta zgibila na urejdnosti, zato use kaj delaš ekstra to.

- Moja či má papére vóvzété, ge pa vsefalé rolone pa takše delam.

- Baug plati, ka si slovenski gučo z menov.

- Nika nemaš valiti. Ti pa ne boj čemeren, če se mi je malo zadejvalo. Vejgda sam par gni doma na Gorenjom Siniki, te mi že včasi baušké dé.

Francek Mukič

OD SLOVENIJE...

Inflacija v Sloveniji

Po 0,8-odstotni inflaciji oktobra se je letna stopnja rasti cen na drobno povečala za 9,7 odstotka, letošnja inflacija pa je 7,6-odstotna. Oktobrsko povečanje gre največ na račun podražitev tobaka in izdelkov in industrijskih živilskih izdelkov.

Kinkel v Ljubljani

Na enodnevno obisku v Sloveniji se je mudil nemški zunanji minister Klaus Kinkel. V pogovoru s slovenskim političnim vrhom se je zavzel za to, da bi Slovenija čimprej postala del evroatlantskih povezav. Gast je podaril, da je Slovenija najpomembnejši gospodarski partner Nemčije v vzhodni Evropi in da si je v tujini pridobila velik ugled s svojo politiko.

Skupna vaja treh vojsk

V Sloveniji je bil načelnik generalštaba madžarske vojske generalpodpolkovnik Ferenc Végh, ki se je s kolegom Albinom Gutmanom in z obrambnim ministrom Jelkom Kacinom pogovarjal o skupni trojni vojaški vaji prihodnje leto (poleg slovenske in madžarske vojske tudi italijanske). Na madžarskih vežbališčih naj bi se v prihodnje unili slovenski topničarji in letalci.

Črna kronika

Seznam raznolikosti organizirane kriminala je zdaj v Sloveniji že zelo raznolik. V Domžalah so kriminalisti odkrili novodobne sužnje, uvožene iz Slovaške in prodane v Sloveniji. Najbolj pa je v teh dneh odmevala smrt vodje mariborskega kriminalnega podzemlja Maksimilijana Voollmeierja, ki se je s prijateljem ponesečil v Turčiji.

Praznik reformacije

31. oktobra je v Sloveniji državni praznik. Dan reformacije, ki se je letos praznoval šele petič, je potekal v znamenju 410 let od smrti velikega verskega in kulturnega prenovitelja Primoža Trubarja.

Jajjaa?!?

Vej pa don nej?!?

Bomba v Centrumi.

Etognauk so velki alarm zagnali v Somboteli, ka so prej v Centrum bauti bombo nalekli. Te so vsefale detektivge lejtali po velki iži pa tiste tō vōbašōtivali, šteri so v tajuj iži doma. Ništami so v velki sili skor s spaudnjimi lačami dojtleteli na plac. Te pa v enoj mesti je mladomi detektivti ena ženska odprla dveri pa ga je s svojo keukov (kuhalnica) tazagnala, naj njau pisti pri mēri s takšimi norijami. Una nema čajt dojtletati zavolo nikši bomb, ka more friganco graužati. - De bi si tisti, šteri takše alarme zaženējo, tō

SVETI OČA DO KRSTILI JACKSONOVO DEJTE?

bole friganco graužali, kak ka se njim grauža.

Ciganji v zaloghazi (zastavljalnici). Policaji pa so se nej vūpali dojzapovedati, ka bi ništami djaušovi nutri šli v zidino Centrum blagovnice s tiste strani, gde je Széchenyijeva ulica. Ovi so ranč prišli, ka so nika steli nutri dati v zaci. Policaji so se prej bodjali, ka bi Romi takšo raščo zagnali, ka bi se od tistoga Centrum gvūšno porūno, če se že od bombe nej. - Što te zdaj bole pune lače emo, lūstvo ali pa policaji?

Mafijci pa notranji minister. Vogrski notranji minister Kuncze je zdaj zvōdo, ka je na nikšom plesi vkūper būu dojvzeti v vogrskimi mafijci. Tau se je pa tak zgodilo, ka so se kriminalci stavili, če do se vūpali dati fotografērti v ministrom ali nej. Fotografra so gorvzeli pa ma pravili, ka te naj oblisne,

gda do uni pauleg ministra. Na kejpaj se tak lepau vkūper smegējo ka vse nej. - Leko, ka policija tō od drevjda ne vidi lesā?

Michael Jackson si dejte kipiije. 37 lejt stara Debbie Row je vōovadila, ka ji je rock pevec što dejte narediti, de se ma pa nej posrečilo. Zato so si pomagali s padarsko pomočjau, šteri so nutri posadili semen. Te velki stār februara vzeme prejkd dejte od matere pa ji zatau plača 84 milijonov forintov vrejdnosti funtov. Tē napau pojep, napau dekla si je tak zbrodo, ka de prej rimskoga papana gorpōroso za krstitke. - Te pa se ma, ali se ji od vnoženo penez že sploj mejša?

Novinari pa cirkus. Tau ka so ništami lidgē takši velki stārī, je zato tō, ka je novine, radio pa televizija gorpofudnejo.

Zdaj ka je pevka Madonna, štera je že tō telko fele vragolije delala, rodila v Los Angelesi, so si novinarage skor nogē pa rokē strgali, naj bi pauleg njē prišli. Eni so si eške zrikali, ka so je mentōške (rešilci) na postelaj za betežnike (nosilih) nutri v špitale nesli. Kak če bi 38 lejt stara ženska, štera je s cesarskim rezom rodila, ranč nej človek bila, liki sama Madonna. Pa nete dati valati, ka je deteti ime! Lurska Marija! - Sveta Marija, če leko, odpūsti ji!

Sirmački Nemci. Nemci se taužijo, ka malo smetke mājō?! Ka vsigder menje smetk mājō. Zozidali so si drage fabrike, štere vsigder menje dela mājō pa ji je drago gē gordržati. Zato zdaj eške iz Brazilije tō importērajo smetke. - Scheise, bar da bi mi takše probleme meli!

Fr. M.

Pismo iz Sobote

ZAKOJ - ZATOU!

Zakoj nosijo soldacke lederne remene?

Zatou, ka njin lače gor držijo.

Zakoj zavec prejkd brejga beži?

Zatou, ka skouz njega nemre.

Zakoj se ftiči nosijo po zraki?

Zatou, ka po zraki nemrejo ojditi.

Zakoj se pijanec drži plouta?

Zatou, ka se plout nemre držati njega.

Zakoj človeki noge smrdijo?

Zatou, ka njemi vō iz riti rastejo.

Takše uganke smo se spitalavi v tisti lejtaj, gda smo bili ške bole drovni lidje ali kak se tomi pravi, gda smo bili drouvna deca. V tisti časaj, gda smo se ške znali lipou šaliti, se špilati, napraviti kakšo norijo in pošteno povedati, če se komi kaj ne vidi ali njemi je kaj nej praf. Po tiston smo čidale bole rasli, gračūvali vekši pa starejši, čidale menje smo se špilali, čidale bole smo si začali zmišlavati, vlejčti vodou na svoj mlin. Gratali smo vōzraščeni.

Tak vōzraščeni zdaj ojdimo po svejti. Na tej naše decinske špile se ške kumaj kaj spournimo, zato ka, rejsan se ne šika kakšomi možakarī ali ženski, ka bi se takšo zgučavo ali kaj decinskoga delo. Dapa, gvūšno tū pa tan kakšoga starejšoga miga, ka bi gda kaj tak po decinsko napravo. Bole kak glejdan in bole kak si brodin o ton, bole se mi vidi, ka so si vsi tisti

lidje, ka so se nej do kraja vōzašpilali, najšli nouvo špilo. Tou svojo nej do kraja zašpilano mladost so odnesli v politiko. Čistak resno van tou pravlin in tak mislin tō!

Poglednite! Ednoga takšoga so pitali, zakoj ste odišli v politiko? Pa je te tej pravo, ka zato, ka so vsi drūgi velke r... in ka de un zdaj napravo red in de poštenje tisto, stero de največ velalo.

Pa so palik pitali, zakoj ste pa tiste pejneze pončicali za čista neka drūgo, kak ste pa jih doubili?

Zatou, ka san si brodo, ka de tak najboukše.

Zakoj pa ste si tak brodili, ka je tak najboukše?

Zatou, ka ge dobro znan, ka je najboukše.

Zakoj od toga neškete povedati ške kaj več?

Zatou, ka ne bi stoj mislo, ka san napravo kaj naopak.

Zakoj bi si pa stoj tak mislo?

Zatou, ka so lidje nej poštēni.

Zakoj so lidje nej poštēni?

Zatou, ka so pokvarjeni.

In tak dale in tak naprej se dējo tej naši moudri nevjōzašpilani vōzraščeni lidje. Kak v kakšon otroškon vrtēci. Samo tan se na srečo zna, sto laže in sto nej. Edni mājō mēke, drūgi pa trde nouse.

MIKI

"ČE SAM ZDRAVA, TE SAM GE NA SVEJTI NAJBOGATEJŠA"

Etak mi je vadlūvala nisterni den v Slovenskoj ve-si Mici Melcer. Ta ženska bi tau tū leko vcuj prajla, ka če je človek veseli, te ležejše prežive kaj slaboga. Tau pa zatok morem povedati od nje, ka da sva si prpovejdale, mi je etak prajla: "V židanoj fabriki sam delala 21 lejt. Trnok malo penzije mam. Ge pa za tau ne maram, ka nejmam dosta pejnaz. Nej mi trbej telko po bautaj ojditi, nistarne pauti pršparam." Etak si tū leko predstavlam življenje. Če si pomagati ne moremo, te je vseedno, če tragično gledamo na žitek ali pa bole na hejc. Človek si za toga volo nede beteg spravlo.

Micka je z Gorenjoga Senika prišla v Slovensko ves 1956. leta. Es se je oženila. Njeni zakon se pa nej najbolje pršiko pa na žalost, življenje njene čeri tū nej. Od toga go pa ge ne spitavam, zatok ka je tau njeno privatno delo. Edno je gvūšno, v svojoj življenji je zadobila dosta britkosti pa dosta betega. Na gnes se je pa zmirila. Z ednim vnukom, z mladi Lacijom živeta v mali iziči. Tau pa, ka sam ge Micko gor poiskala, je duga zgodba (történet). Istina, ka se že dugo-dugo lejt poznave, ge sam nej zna-la, gde živē. Etognauk sva se pa v Varaši srečala, pa mi že od daleč prtila, aj malo stanem, nika mi povej. Ge sam go počakala, pa gda sva si začnile gučati, me je dobro doj gučati, me je dobro doj zdelala. Mici je takša ženska, ka z našoga časopisa, iz Porabja vsakši red pa vsikšo rejč pršte. Kumaj čaka, naj prnesejo Porabje, zatok ka sploj rada šte. Začne pa šteti ozajek, gde največkrat ge napišem Nika za smej. Micka mi zdaj etak pravi: "Sploj rada štem Nika za smej, liki vejš, ka? Tau je pa nej istina, ka ti ne znaš drugo ime napisati, kak "naš Hugo, naš Pištak pa naša Micka". Vej si pa napprej vzemi eden koledar, vrag te dau, pa si tam vōprešti nikše druge

menja tū." Ge sam kaj nej znala, mogla sam Micki obečati, ka mo nūcala koledar.

Te dni sam se pa srečala z Mickov, pa že od daleč krči: "Na, vidiš, ka ti ovak tū znaš. Vrag te dau!" Zvūn toga sam ji pa obečala, ka go pridem gledat. Tomi je sploj rada bila pa mi je prajla, ka ona mene nika naleče, komi mo se ge radūvala. Gda sam prišla k njim, se poklaunim, pa vidim, ka Micka nika fejs išče. Videti, ka ne najde, ka je ona stejla meni pokazati, zatok sam go pitala, ka mi ške pokazati.

"Vejš Irena, ge mam nika doj napisano. Dvej male zgodbe. Rada bi bila, če bi ti tau napisala ali bi tau der pontūcala." Na kratki ta edna zgodba etak goči: "Bila sta tū pri nas edna ženska pa

ženska. Ge vsepovsedik gučim slovenski. Po Varaša odim, pa kakši Slovenci se mantrajo s kŭpŭvanjom, ge sam včasim kreda, pa njim pomagam. Če se človek potrūdi, vse leko dosegne. Nistarni se taužijo, ka prej ne znajo Porabje pršteti, ka prej ne razmejo. Ge sam nej tak. Istina, ka knjižno slovenščino ne znam, liki geste tak, ka trikrat ta prštem, pa te že znam, od koj je guč. Etak se dosta navčim tū. Dva vnuka mam v Austriji, odim je gledat. Potrūdila sam se nika nemški tū navčiti, tau je nigdar nej na kvar. Rada sam novinam. Tistoga reda sam ranč tak štejla Narodne novine tū. Sploj sam rada, ka vsakšo leto dobi mo Koledar, pa gor na tau eške vsefale knjige. Tvoje knjige sam tū do slednje rejči vōprštejla.

moški, stera sta nej mejla deco. Etak sta si pa k sebi, za svojo vzela edno deklīčno pa ednoga pojba. Gda sta tejva velkiva zrasla, sta pitala stariše, zakoj sta se ona nika nej po starišom vrgla. Ova sta pa tau nej stejla ovaditi pa sta etak prajla deci: "Tau je nej istina. Viva sta takšna kak miva. Mala Marta je od pojasi tadoj ranč takša kak mati. Mali Peter je pa od pojasi doj ranč takši kak oča."

Iz toga, ka se potrūdiš, kaj doj napisati, ge tak mislim, ka ti sploj rada maš svoj materin jezik.

"Tau je istina. Name je nigdar nej sram za toga volo, ka sam slovenska

Vŭpam se, ka letos pa kakše knjige dobimo. Tau mi je veliko veselje, pa radost."

Ti si z G. Senika prišla v Slovensko ves. Tūj malo ovak gočijo slovenski kak Sančarge. Ti tak tū znaš kak Slovenčarge?

"Meni je vseedno. Tūj v Slovenskoj vesi se sploj dobro čūtim. Vsakši me poštuje, nišče mi je nej v auči meto, ka sam s Senika. Boga boječa ženska sam. Če me sprosijo, Boga molim pri mrtvac, indrik, če trbej, sam v cerkvi cejmešter, če je sila, mesto dvornikov gospaudi dvorim tū, gda mešuje. Nej sam bogata, kak sam prajla, moje boga-

stvo je zdravdje. Rada vsakšomi pomorem, ka morem."

Kapa, zvūn cirkve, odiš kama?

"Ge sploj rada dem, če der kaj geste. Sploj sam rada bila, gda so tūj v vesi slovenski špilali. Trnok je faj bilau čūti tiste dvej smejšne zgodbe "Dva falata pa pau". Takšo bi vsakši keden gledala. Pa s toga se je človek vse dosta leko navčo, sploj pa takši, steri že ne gučijo trnok slovenski.

Do tejga mau sam bila članica varaškoga kluba penzionistov. Zdjaj me je pa veliko poštanjē zaojdo. Ziskali so me pa prosili, da bi not stanila v klub slovenski penzionistov. Tomi sam najbolje rada. Že kumaj čakam, če do nas pa zavali. Čakam tisti izlet v Mursko Sobotu, o šterom so tam na prvon djilejši gučali. Tak čūtim, ka so s tejm nam, starejšim volau dali, poštanjē nas je zaojdo. Gvūšna sam, da de klub sploj do bro delo. Tomi je vsakši rad."

Na začetki sva si gučala od Porabja. Če ti rejsan vse vōpoglednaš, kak vidiš naše novine, dobre so ali maš kaj za kritizerati?

"Zame so sploj dobre, ranč tak kak Koledar. Kak sam že prajla, ge vse taprštem, pa ka je najlepše, ka leko slovenski štem. Kritizera človek samo te leko, če zna kaj bauškoga. Po mojom je vreda, človek vse zvej, ka se po naši vasnicaj pa po svejta godi. Tomi Holeczi zatok leko povejš, ka gda dojgemle, malo menja - povejmo 1-1 - kejpov naj bauda kakšna narava (természet), aj bau več naši slovenski obrazov. Kakšo trnja pa grmavudje tū trbej, depa drugo tū. Depa nej ka bi čemeran bio." *Tau je Micka na polonja v smeji prajla, depa nika lagvoja je nej mislila s tejm. Ona je med tistimi, steri so nej pozabili, pa nigdar ne zatajijo svoje korenjē.*

I. Barber

... DO MADŽARSKE

Srečanje ministrskih predsednikov

4. novembra so se srečali ministrski predsedniki Avstrije, Slovaške in Madžarske na Slovaškem v Pöstyenu. Premierji so pregledali trostransko sodelovanje na področju gospodarstva, zunanje in varnostne politike.

Naraščanje organiziranega kriminala

V zadnjem obdobju, predvsem v Budimpešti, narašča organizirani kriminal. Po eksplozijah ročnih granat pred znanimi nočnimi lokali ter uboju znanega vodje podzemlja, je očitno, da gre za obracun med organiziranimi skupinami.

Zakonska določba proti borilnim psom

Madžarska skupščina je prejšnji teden sprejela določbo zoper rejo pittbulterierjev. Ti nevarni psi so na Madžarskem že poškovali precej ljudi, predvsem otrok. Bilo je tudi nekaj smrtnih nesreč. Skupščina se je odločila, da je na Madžarskem prepovedano gojenje teh vrst psov, kakor tudi dresiranje le-teh oz. prirejanje pasjih borb. Nedovoljen je tudi uvoz in izvoz oz. prodaja teh psov. Lastniki teh živali morajo svoje pse prijavit pri notarjih, kjer bodo dobili ti. identifikacijsko številko. V roku 30-ih dni po tem, ko bo odločba začela veljati, morajo dati lastniki pittbulterierje skopiti.

Porabski upokojenci v Murski Soboti

16. novembra bo na vabilo Društva upokojencev iz Murske Sobotke skupina porabskih upokojencev obiskala Prekmurje. V Porabju se je pred kratkim ustanovilo upokojensko društvo tudi na pobudo prekmurskih upokojencev. Gostitelji so sestavili zanimiv program, med drugim obisk Radencev, Kapele in Ljutomera.

Štipendije za študente

Javni sklad za narodne in etnične manjšine je odobril petim porabskim študentom enoletno štipendijo, 7.000 forintov na mesec. Štipendijo so dobili: Brigita Soós, Karel Krajcar iz Stevanovcev, Gabor Bajzek in Aniko Györfvari z Gornjega Senika ter Andraš Dončec z Verice.

RAČUNALNIK POMAGA TUDI KNJIŽNIČARJEM

Mestna knjižnica v Monoštru deluje v sredini mesta, nasproti baročne cerkve in gledališča. Odkar so se knjige v veliki meri podražile, vse več ljudi potrebuje usluge knjižnic. Zato si monoštrska knjižnica prizadeva, da bi razširila paleto uslug, ter dvignila kvaliteto le-teh. Knjižnico vodi od 1. jul. 1995 nova ravnateljica, ga. Piroška Molnar. Njej pomeni knjižnica ne le delovno mesto, temveč opravljanje poslanstva. Študirala je na Visoki pedagoški šoli v Sombotelu. Po izobrazbi je knjižničarka in profesorica madžarščine ter zgodovine. 16 let je poučevala in vodila knjižnico na gornjeseniški šoli. Kot njena bivša kolegica lahko trdim, da je odlično pripravljena strokovnjakinja, zelo izobražena, kreativna in zahtevna.

V novi službi si je zastavila naslednje cilje:

"Za svojo glavno nalogo smatram, da bi dvignili kvaliteto uslug, izoblikovali računalniško podatkovno bazo in izboljšali pogoje knjižnice. Zelo pomembni so osebni stiki z bralci. Knjižnica mora sodelovati pri oblikovanju mestnega kulturnega življenja. Važno je sodelovati z drugimi inštitucijami, oceniti potrebe, poiskati potencialne uporabnike knjižnice in priti do njih z obširno ponudbo.

vesi, na Dolnjem Seniku, na Gornjem Seniku in v Števanovcih. Na podlagi sporazuma opravljamo pri njih določene strokovne naloge. Torej strokovno delo, od naročanja knjig do katalogizacije je naše, njihovo delo je samo posojanje knjig. Knjižnični fond obsega pri nas približno 85000 enot (knjige, vezane revije, kasete, videokasete). Med temi je okoli 800 slovenskih knjig. Toda v narodnostnih vaseh jih imajo precej, v nekaterih

porabskih knjižnic, šol zberemo mi, seznam posredujemo soboški knjižnici, ki potem poskusi nabaviti vse tisto, kar mi želimo."

Kdo in kakšne slovenske naslove potrebuje?

"Največ jih potrebujejo srednje- in osnovnošolci ter učitelji. V zadnjem času so se zelo spremenile navade bralcev, tako pri Slovencih kot Madžarih. Branje romanov je prišlo v ozadje. Največja potreba se kaže po poljudnoznanstveni literaturi po priročnikih, slikanicah, slovnica, učbenikih, ki so primerni za učenje jezika, po zanimivi mladinski literaturi, ki se na nek način veže na šolsko učno snov. Vse večja potreba se kaže po videofilmih (življenjepisi pisateljev, pokrajine Slovenije, mladinski romani na filmu itd.). Slovenske pravljice so v otroškem oddelku med ostalo madžarsko literaturo, zaradi tega jih dosti otrok prelista oz. bere. V oddelku za odrasle imamo priročnike, poljudnoznanstvena dela, žal, zaradi pomanjkanja prostora je leposlovje v skladišču. Pripravljamo pa katalog, iz katerega bo lahko vsakdo zvedel, kaj imamo."

Verjetno imate težave s slovenščino, kajti vsi knjižničarji ste Madžari.

"Dolgoletne izkušnje imam na tem področju, saj sem na gornjeseniški šoli imela veliko dela s slovenskimi knjigami. Naša namestnica, ki je študirala ruščino, že drugo leto aktivno hodi na tečaj slovenskega jezika, ki ga organizira Zveza Slovencev. Strojno pomoč pa dobimo od županijske knjižnice, saj zaenkrat še tam katalogizirajo slovenski fond.

Funkcija knjižnice je več kot le sposojanje knjig, ka-

set itd., zelo važno je posredovanje informacij. V zadnjem času je velika potreba po takih uslugah, ki prej niso bile značilne. To je zaradi visokih cen knjig, revij, kaset itd. Da-

čarjev. Po enoletni izkušnji lahko povem, da so moji sodelavci strokovno dobro pripravljeni, zelo se trudijo. Veselje je delati z njimi. Precej nam olajša delo računalniški sistem. Knjiž-

Bralcem so na razpolago dnevnik, strokovne revije itd.

nes ni potrebno propagirati novih uslug, ker se nove stvari kar raznesejo med ljudmi. Na splošno dijaki, študentje, udeleženci prekvalifikacijskih tečajev potrebujejo največkrat strokovno literaturo, rezultate raziskav in bibliografij o različnih temah. Razen tega se obračajo še na nas razne institucije, organizacije (šole, vrtci, Rdeči križ, samouprave, športna društva itd.). Otroški oddelk veliko pomaga šolam. Na začetku šolskega leta razpošilja našo ponudbo. Na podlagi potreb sestavimo svoj letni program. Dvakrat na leto razpišemo natečaje, ki se vežejo na neko obletnico. Vsak natečaj pripravimo za nižje, višje razrede in srednješolce. Veliko otrok se potruji v reševanju. Za zaključek slavnostno razglasimo rezultate in razdelimo nagrade. Organiziramo tudi razne interesne dejavnosti: uporaba knjig in knjižnice, analiza pravljice, literarnih del in po sobotah manualne dejavnosti za tiste, ki se prostovoljno odločajo za to. Letno dvakrat povabimo znanega pisatelja na srečanje z mladimi bralci." **Koliko vas opravlja to raznovrstno delo?** "Vseh skupaj nas je sedem. Glede strokovnjakov smo v dobrem položaju, ker nas je pet kvalificiranih knjižni-

nice v Železni županiji so kupile program "Siren" in se povezale v omrežje. S finančno podporo skladov je tudi naša knjižnica lahko vstopila v ta računalniški sistem. Program vsebuje naslove knjig, ki so izšle med letoma 1975-1995. Lahko pa vnesemo tudi lastni fond, zato rabimo približno dve leti. Program se po tem lahko uporablja tudi pri posojanju. Z županijsko knjižnico načrtujemo napisati natečaj za izgraditev telekomunikacijskega sistema. Tako bi bili povezani preko modema. Internet je še zelo drag. Veliko prednost bi pomenilo, če bi na ta način lahko sodelovali tudi s študijsko knjižnico v Murski Soboti. Vse kaže, da bomo v prihodnjem dobili slovenske knjige direktno od njih, sami jih bomo morali katalogizirati, obdelati podatke. Če bi bili preko Interneta povezani, bi lahko vstopili v njihov katalog in prosili podatke knjig. Žal, za to sami nimamo finančnih sredstev."

Kakšne cilje imate v prihodnosti?

"Z ene strani razširiti računalniške programe, izboljšati kvaliteto uslug, z druge strani pa prepričati samoupravo, da Monošter potrebuje moderno centralno knjižnico."

Klara Fodor

Ravnateljica knjižnice Piroška Molnar

Usluge knjižnice moramo popularizirati, kakor tudi popeljati oskrbo vaških knjižnic ter ugoditi njihovim potrebam. Moj dolgoročni cilj je spremeniti neprimerne pogoje mestne knjižnice in za to pridobiti podporo samouprave."

Za predstavitev knjižnice sem prosila go. ravnateljico.

"Mestna knjižnica v Monoštru deluje že od leta 1954. Centralna knjižnica z otroškimi in odraslim oddelkom skrbi za Monoštrčane. K nam spada še 7 podružničnih knjižnic v raznih predelih mesta in 11 vaških knjižnic. Med temi so tudi narodnostne. Slovenske narodnostne knjižnice delujejo v Slovenski

nad 2000. Elektronsko dokumentacijo, kot so CD romi, računalniški programi, smo začeli zbirati šele zdaj."

Na kakšen način pridete do slovenskih knjig?

"Deloma na podlagi sporazuma med dvema ministrstvom oz. knjižnicama. Županijska osrednja knjižnica in študijska knjižnica v Murski Soboti že dolgo let sodelujeta in si izmenjujeta knjige za svoje narodnosti. Slovenske knjige dobiva županijska knjižnica, ki jih razdeli med narodnostnimi knjižnicami. Deloma so pa knjižnice direktno obdaruwane iz Slovenije, tako razpolagajo tudi z lastnim knjižnim fondom. Potrebe

BILA SEM BOLNA

Bilo je v ponedeljek zjutraj. Vstala sem in malo je manjkalo, da bi padla. Imela sem močno vrtoglavico. Zdelo se mi je, da se vsa soba vrti okoli mene in le s težavo sem prišla do kuhinje. Mami nisem najprej nič povedala, šla sem na svež zrak. Kasneje pa mi je postalo slabo in me je začela boleti glava. Mamica me je videla in mi je rekla, naj se vležem nazaj v

Kako dolgo moram ostati v postelji?

Dokler vročina ne pade.

posteljo. Prinesla mi je topel čaj in zmerila vročino. Potem smo šli v Monošter k zdravniku. Tam je bilo dosti bolnih otrok. Tudi dojenčki so bili. Z mamo sva se vsedli in počakali. Čez uro in pol sva prišli na vrsto. Zelo nestrpna sem bila. Zdravnik mi je pregledal srce, pljuča in grlo. Rekel mi je, naj tri dni počivam v postelji, jem dosti C-vitamina in pijem veliko tekočine. Težko sem prišla domov. Takoj sem se vlegla v posteljo. Čez tri dni sem ozdravela. Sedaj zopet hodim v šolo in se veselim, da sem zdrava.

ROJSTNI DAN

veliko škatlo. Kaj mislite? Kaj je bilo v njej? Torta, velika, iz čokolade. "Vse najboljše za rojstni dan," so rekli oče, mamica, sestra in brat. Dobila sem tudi darilo. Tudi v razredu smo po pouku praznovali. Učiteljica in sošolci so mi čestitali. Dobila sem veliko, mlečno čokolado. Jaz sem jih pogostila s pecivom. Jedli smo, potem smo se pa igrali in peli. Zelo dobro sem se počutila. Nikdar ne bom pozabila tega dneva, saj sem sedaj stara 10 let.

Klaudija Lazar 4.r.
OŠ G. Senik

MOJA LJUBA ZOBNA PASTA

Katero imam najraje? Hm, težko vprašanje. Rad imam pasto, ki lepo diši, je prijetnega okusa, tako da se jezičnici zdi, da je sladka kot bombon. Všeč mi je, če so v pasti skriti fluoridi, to je nekaj, česar v pasti sploh ne vidimo in ne okusimo. Fluoridi pomagajo preganjati hudobce. Jaz si vsak dan očistim zobe. Moja najljubša pasta je Blendamed. Katero pa imate radi vi?

Attila Koleč 4.r.
OŠ G. Senik

LEGENDA O TROBENTICAH

V nebesih so se med godbeniki odlikovali zlasti angelčki z majhnimi trobentami, s katerimi so trobili glasne pesmice, da se je razlegalo po vsem prostoranem nebeškem dvoru. Angelčki so neutrudljivo trobili, nazadnje pa so se vendarle utrudili in so tako rekoč drug za drugim - zadrževali.

Pri tem so jim zlate trobente popadale iz rok. Padale so od zvezde do zvezde in so slednjič priletele na zemljo.

Ker je bila na zemlji ravno zgodnja pomlad, so bila tla še vlažna in razmehčana in trobente so se zasadile globoko v zemljo.

Ko so se angelčki spet zdramili in zagnali, da nimajo več trobent, so od strahu prebledeli in zajokali: "Joj, naše trobente - kje so?! Kako bomo brez njih peli slavo Kristusu?" Brž so odšli k svetemu Petru, ki je znal zmeraj prav svetovati, in mu potožili o nesreči.

Modri sveti Peter je malo pomislil, nato pa dejal: "Hm, jaz bi rekel, da kar takoj pohitite na zemljo, ker ne verjamem, da bi bil svet brez tatov. Če boste čakali, trobent najbrž ne bo več!"

Angelčki so verjeli modrim besedam svetega Petra in so res odhiteli na zemljo. Leteli so, leteli urno kakor pomladni vetrič.

Ko pa so prispeli na zemljo, ni bilo o trobentah nikjer ne duha ne sluha.

Na prisojnih rebrih, kjer bi morale ležati angelske trobente, so klike iz zemlje zlatorumene cvetke.

Zdaj so angelčki vedeli, da je Kristus naredil čudež in jim bo gotovo odpustil njihovo nerodnost. Potolazeni so veselo odplavali nazaj v nebesa.

Od takrat naprej prikljuje vsako leto v zgodnji pomladi iz zemlje drobne rumene cvetlice, ki se imenujejo trobentice in so znanilke pomladnih, sončnih dni.

BABICA

JE PRIPOVEDOVALA

Babica, kakšna je bila šola nekoč, ko si jo ti obiskovala? "Moja šola je bila na Gornjem Seniku, pri cerkvi. Imela je učilnice, zbornico. Na dvorišču je bilo stranišče. Dvorišče je bilo veliko. Tam smo se veliko igrali. Učilnice so bile velike. Klopi so bile povezane z mizami za tri ali šest učencev. Kateder je bil malo višje."

Si tudi ti imela tako težko torbo, kot jo imam jaz zdaj? "Moja torba je bila "cekar". V njej sem imela tablico, kamenček, spužvo, čitanko, peresnico iz lesa in črnlnik."

Kakšne predmete pa ste imeli?

"Imeli smo računanje, branje, pisanje, verouk"

KAKO JE V ŠOLI?

V razredu nas je sedem učencev. Naši učiteljci je ime Vera. Sedim pri Klaudiji. Včasih jo vprašam, če česa ne vem. Ona je moja prijateljica. Najraje imam slovenski jezik in telovadbo. Pri slovenščini vedno pojemo in smo že pisali narek. Pri glasbeni vzgoji pa smo se naučili pesem Moj klobuk. Zelo čakam soboto, ker lahko grem v glasbeno šolo. Jaz se učim igrati na kitaro. Težko je, ampak mislim, da bom do konca šolskega leta znala že lepo igrati.

Hočem se dobro učiti.

Annamaria Balog 4.r.
OŠ G. Senik

MOJA NAJBOLJŠA PRIJATELJICA

Moja najboljša prijateljica se imenuje Anastazija. Rodila se je l. 1983. Živi na Gornjem Seniku, v Békavaraši. Hodi v osnovno šolo na Gornjem Seniku.

Zdaj je osmošolka. Zelo dobro se uči. Učiteljice so zelo zadovoljne z njo. Hodi k lutkovni skupini v šoli.

Ima svetlo rjave lase in rjave oči. Ona je srednje rasti. Zelo rada ima rastline in živali. Ima sestro Brigito, ki hodi v srednjo šolo. Anastazija ima zelo dobro srce, pomaga sošolkam pri učenju in tudi staršem pri delu.

Veselilo bi me, če bi vedno imela lahko prijateljico kot je ona.

Andreja Nemet 8.r.
OŠ G. Senik

OPAZOVANJE GOZDA

Za opazovanje narave potrebujemo predvsem oči. V

letošnjem šolskem letu bomo opazovali spremembe in dogajanja v gozdu. Izbrali smo si eno listnato in eno iglasto drevo, ki ju bomo lahko opazovali vse leto. Izbrani drevesi sta na takšnem mestu, da ju lahko opazujemo od tal do vrha krošnje.

Norbert Gyeček
OŠ G. Senik

DOBER DAN, SLOVENŠČINA!

Pred nedavnim je bila v Ljubljani predstavitev novega učbenika in delovnega zvezka za pouk slovenskega jezika in kulture v tujini z naslovom **Dober dan, slovenščina!**, avtorja Vladimira Donaja, zdomskega učitelja v Švici; učbenik je izdalo Ministrstvo RS za šolstvo in šport in ga namenilo vsem, tako učiteljem, učencem in staršem, ki kjerkoli po svetu s pomočjo slovenskega dopolnilnega pouka ohranjajo slovensko materinščino, nekateri pa se jo tudi na novo učijo. Izredno primeren pa je tudi za pouk slovenščine v zamejstvu, zato ga bomo s porabskimi učitelji podrobneje spoznali in preučili možnosti uporabe v naših šolah. Avtor je v uvodu zapisal: "Dovoli, da se ti najprej predstavim. Sem velika in prijazna hiša. Reci mi kar "hiša jezika". Tako velika sem, da se lahko mimogrede izgubiš v mojih neštetih hodnikih in prostorih. Gradila so me stoletja, zato sem že

zelo stara. In vendar pridobim vsakih nekaj deset let kakšen nov, moderen prizidek ali celo stanovanje. Tale knjiga ti bo pomagala, da me boš spoznaval(a) po nekoliko krajši poti. Tako si boš lahko sčasoma zgradil(a) svoje "jezikovno stanovanje", v katerem se boš počutil(a) kot doma. In potem bomo živeli pod isto streho kot dobri in prijazni sosedje..." Učbenik je odlično metodično zasnovan, bogato ilustriran in primeren za pouk slovenščine nekako od 3. do 6. razreda. Upajmo, da bo simpatičen zmajček Zakajček iz novega učbenika kmalu tudi našim šolarjem kazal pot iz jezikovnih vozlov in zagat.

Valerija Perger

NIKA ZA SMEJ

Veroučiteo pa mala Irma

V prvom klasi je Irma najbolja mala deklčina. Veroučiteo jo pa pita, što jo je stvauro. Mala Irmica pa odgovori: "Lübi Baug. Dapa čista malo, rasti sam pa sama mogla."

Navuk mladoporočencev

Gospod plebanoš so pred hižni zakonom meli navuk tistim, šteri so se ženili. Mladoporočenca nji lepau poslušata pa na pitanja odgovarjata. Zdaj pa gospod plebanoš pitajo: "Na, Andraš, kam vodi vauska pa kamenita paut našoga življenja?" Andraš pravi, da v cerkev. Gospod plebanoš: "No, prav. Navadno pravimo, ka v nebesa.

Kama pa pela šurka, lejpa paut?" Andraš nato odgovori: "V krčmo!"

Martin pa njegov oča

Martin je že v lejta pa bi se rad ženo. Oča njemi pravi: "Vejpa idi pa si išči k tebi valon ženo. Gda sam ges telko bio star, sam že davno ožnjeni bio."

Martin se pa cekur pa pravi: "Ja, dragi oča, edna ma telko penez, kak toče pa je grda. Drüga je lejpa kak angelček pa je siromiška kak cerkevna müš. Ali ne najdem nej edne takše, ka bi bila lejpa pa bogata tö."

Oča si pa zdihava pa kuma z glavo: "Ja, dobro bi bilo, samo ka takša ne mara za tebe!"

Naša deca

Nikši vdovec s petero decov ostane sam. Po dugom cajti se njemi najde ravno takša vdovica, štera tüdi ima petero dece. Po dolgom cajti si tak skončata, ka se oženita. Lepo živeta

pa se njima rodi deca, tak ka sta njiva tüdi imela petero dece. Zdaj nijj vsvküper bilo petnajset. Pametni, lejpi mlajši so bili, liki kak deca, gnauk so se vküp smeli na dvorišči. Tau je žena napamet vzela pa kriči svojimi možej: "Dragi, poj na pomoč, ka je nevola nej mala. Tvoja deca pa moja deca naja deco bije."

Vera Gašpar

PORABJE

ČASOPIS ZVEZE SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov uredništva: H-9970
Monošter, Deak Ferenc ut 17.,
p. p. 77, tel.: 94/380-767

Tisk:
SOLIDARNOST
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija
Po mnenju Ministrstva za kulturo
št. 415-715/93 mb z dne
3.11.1993, se časopis
PORABJE uvršča med
proizvode, od katerih se plačuje
davek od prometa proizvodov po
13.točki tarife 3 zakona o
prometnem davku (Ur. list RS,
št. 4/92).
ISSN 12187062.

Časopis izhaja z denarno
pomočjo Javnega sklada za
narodne in etnične manjšine.
e-mail:mukics@ind.eunet.hu